

જાહેરાત ક્રમાંક:૦૧/૨૦૨૩-૨૪, અધિક્ષક, અભિલેખાગાર નિયામકની કચેરી, વર્ગ-૨

ની જગ્યા પર ભરતી માટેની પ્રાથમિક કસોટીમાં ભાગ-૧ અને ભાગ-૨ ના ૧૮૦

મિનિટના સંયુક્ત પ્રશ્નપત્રનો અભ્યાસક્રમ

પ્રાથમિક કસોટીનો અભ્યાસક્રમ	
ભાગ-૧	
કુલ પ્રશ્નો-૧૦૦	માધ્યમ: ગુજરાતી
	કુલ ગુણ :૧૦૦
૧	ભારતની ભૂગોળ- ભૌગોલિક, આર્થિક, સામાજિક, કુદરતી સંસાધન અને વસ્તી અંગેની બાબતો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૨	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો- સાહિત્ય, કલા, ધર્મ અને સ્થાપત્યો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૩	ભારતનો ઇતિહાસ- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૪	ભારતની અર્થવ્યવસ્થા અને આયોજન
૫	<u>ભારતીય રાજનીતિ અને ભારતનું બંધારણ:</u> (૧) આમુખ (૨) મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો (૩) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (૪) સંસદની રચના (૫) રાષ્ટ્રપતિની સત્તા (૬) રાજ્યપાલની સત્તા (૭) ન્યાયતંત્ર (૮) અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને સમાજના પછાત વર્ગો માટેની જોગવાઈઓ (૯) એટર્ની જનરલ (૧૦) નીતિ આયોગ (૧૧) પંચાયતી રાજ (૧૨) નાણા પંચ (૧૩) બંધારણીય તથા વૈધનિક સંસ્થાઓ- ભારતનું ચૂંટણી પંચ, સંઘ લોક સેવા આયોગ, રાજ્ય લોક સેવા આયોગ, કોમ્પ્ટ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ; કેન્દ્રીયસતર્કતા આયોગ, લોકપાલ તથા લોકાયુક્ત અને કેન્દ્રીય માહિતી આયોગ
૬	સામાન્ય બૌદ્ધિક ક્ષમતા કસોટી
૭	સામાન્ય વિજ્ઞાન, પર્યાવરણ અને ઈન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી
૮	ખેલ જગત સહિત રોજબરોજના પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વના બનાવો

.....

Syllabus of Preliminary Test

Part-1

Total Questions-100

Medium:Gujarati

Total Marks- 100

1	Geography of India-Physical, Economic, Social, Natural Resources and population related topics- with special reference to Gujarat
2	Cultural heritage of India-Literature, Art, Religion and Architecture- with special reference to Gujarat
3	History of India with special reference to Gujarat
4	Indian Economy and Planning
5	<u>Indian Polity and the Constitution of India:</u> (1) Preamble (2) Fundamental Rights and Fundamental Duties (3) Directive Principles of State Policy (4) Composition of Parliament (5) Powers of the President of India (6) Powers of Governor (7) Judiciary (8) Provisions for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and backward classes of the society (9) Attorney General (10) NITIAayog (11) Panchayati Raj Institutions (12) Finance Commission (13) Constitutional and Statutory Bodies: Election Commission of India, Union Public Service Commission, State Public Service Commission, Comptroller and Auditor General; Central Vigilance Commission, Lokpal and Lokayukta, Central Information Commission
6	General Mental Ability
7	General Science, Environment and Information & Communication Technology
8	Daily events of Regional, National and International Importance including Sports

.....

અધિક્ષક, અભિલેખાગાર નિયામકની કચેરી, વર્ગ-૨ ની જગ્યાની સીધી ભરતીની

પ્રાથમિક કસોટીના ભાગ-૦૨ નો અભ્યાસક્રમ

ગુણ- ૨૦૦

પ્રશ્નો- ૨૦૦

માધ્યમ- ગુજરાતી

૧. દફતર વહીવટ: પરિચય, અર્થ, વ્યાપ, જરૂરિયાત, પારિભાષિક શબ્દોની સમજ-દસ્તાવેજ, રેકોર્ડ, દફતર, માહિતીસ્ત્રોત તરીકે દફતરોનું મહત્વ, દફતરભંડાર અને સંગ્રહાલય, દફતરભંડાર અને હસ્તપ્રતભંડાર, દફતરભંડાર અને માહિતીકેન્દ્રો, શિક્ષણના વિકાસમાં દફતરોનું મહત્વ.
૨. દફતરોને લગતા સિદ્ધાંતો - નિયમો - કાયદાઓ - ધોરણો : દફતરવિદ્યાનાં પાંચ સૂત્રો, દફતર ગોઠવણીના સિદ્ધાંતો (ઉદ્ગમસ્થાન અને મૂળક્રમ), દફતર કાનૂન, ગુજરાત અને ભારત સરકારના સંશોધન નિયમો, દફતરોને લગતાં ધોરણો.
૩. ભારતની દફતરપ્રવૃત્તિ : ભારતની દફતરપ્રવૃત્તિનો ઇતિહાસ, ભારતની આધુનિક દફતરવ્યવસ્થા, ગુજરાતની દફતરપ્રવૃત્તિ.
૪. દફતરભંડાર - વિભિન્ન પ્રવૃત્તિઓ અને પાસાંઓ : દફતરપ્રાપ્તિ, સંદર્ભ માધ્યમો, દફતર સેવાઓ, દફતર સાચવણી, દફતરો અને પ્રત્યાલેખન, પ્રકાશનો (સંપાદન અને કાર્યપદ્ધતિ), દફતર - તાલીમ, દફતરભંડાર: પ્રવેશ, પૂછપરછ અને દફતરોની આપ-લે, રાષ્ટ્રીય-આંતરરાષ્ટ્રીય સંગઠનો અને મંડળો (ICA, UNESCO, IHRC, AIA), દફતરવિદ્યાને લગતાં સામયિકો, દફતર-પ્રદર્શન અને પ્રજાજાગૃતિના કાર્યક્રમો, દફતરભંડાર અને કમ્પ્યુટર, કોપીરાઈટ અને ગોપનીયતા.
૫. રેકોર્ડ વ્યવસ્થાપન : પરિચય, અર્થ, વ્યાપ, જરૂરિયાત, લાભ, રેકોર્ડના વિભિન્ન પ્રકારો, રેકોર્ડની લાક્ષણિકતા, મહત્ત્વ, મર્યાદા, રેકોર્ડ વ્યવસ્થાપન અને દફતર વહીવટ (તફાવત અને સંબંધ), રેકોર્ડ વ્યવસ્થાપનના પ્રકારો, ગુજરાત અને ભારતમાં રેકોર્ડનું વૈવિધ્ય.

૬. દસ્તાવેજ - ફાઈલની ગોઠવણ - વ્યવસ્થા : ફાઈલ અને તેના વિભાગો, દસ્તાવેજ વર્ગીકરણ, ફાઈલ ખોલવી અને બંધ કરવી, આધુનિક ફાઈલિંગ પદ્ધતિ, નોંધણી પદ્ધતિ, ગોઠવણના સિદ્ધાંતો.
૭. રેકોર્ડની વિભિન્ન પ્રક્રિયાઓ: રેકોર્ડ રિટેન્શન શિડ્યુલ્સ (જરૂરિયાત અને અગત્ય), રેકોર્ડનું વર્ગીકરણ, રેકોર્ડનું મૂલ્યાંકન, રેકોર્ડનું નિવૃત્તીકરણ, રેકોર્ડ નાશની પ્રક્રિયા.
૮. સંદર્ભ માધ્યમો : અર્થ, ઉપયોગ અને મર્યાદાઓ, ફાઈલ રજિસ્ટર, ઇન્ડેક્સ, તબદીલસૂચિ, કાયમી રેકોર્ડના કાગળ અને શાહી માટેના ધોરણો.
૯. સર્જકસંસ્થા અને દફતરભંડારનો સંબંધ, ખાતાકીય રેકર્ડ રૂમ-અર્થ, જરૂરિયાત, લઘુત્તમ અવશ્યકતાઓ, રેકોર્ડ વ્યવસ્થાપન અને કમ્પ્યુટીકરણ.
૧૦. દફતર સંરક્ષણ: પરિચય, અર્થ, જરૂરિયાત અને સિદ્ધાંતો, લેખનસામગ્રી (વિભિન્ન લેખન-સપાટી અને લેખન-માધ્યમ), દફતરોનાં વિનાશક પરિબળો (ભૌતિક, રાસાયણિક, જૈવિક તેમજ કુદરતી-આકસ્મિક માનવીય પરિબળો), દફતરોનું વિનાશક પરિબળોથી સંરક્ષણ.
૧૧. દફતરભંડાર ભવન : પાયાની આવશ્યકતાઓ, વિદ્યમાન ઇમારતમાં આવશ્યક ફેરફારો, છાજલી પદ્ધતિ અને વાતાનુકૂળ વ્યવસ્થા, અગ્નિશામક પગલાં, સાચવણીના સંદર્ભે સંગ્રહવ્યવસ્થા
૧૨. મરામત : મરામતની આવશ્યકતા અને સિદ્ધાંતો, વિભિન્ન મરામત પદ્ધતિઓ, દફતર-બાંધણી, દફતર સંરક્ષણ વિભાગ (રચના અને આયોજન), દફતર-સંરક્ષણ-તાલીમ
૧૩. પ્રત્યાલેખન : પરિચય, વ્યાખ્યા, વ્યાપ, જરૂરિયાત, લાભ અને વિભિન્ન ક્ષેત્રે તેનો વિનિયોગ, સામગ્રી અને સાધનો, માઇક્રો ફિલ્મ: સાચવણી અને સંગ્રહ, પ્રત્યાલેખન વિભાગ (આયોજન અને સંચાલન), ભારતમાં દફતર સંરક્ષણ અને પ્રત્યાલેખનની પ્રવૃત્તિ

૧૪. રાજ્ય સરકારની દફતર વર્ગીકરણની સમયસૂચિ-૨૦૦૯, રાજ્ય સરકારની અભિલેખાગાર નીતિ, ગુજરાત ઐતિહાસિક સંશોધન નિયમો.-૧૯૭૬.
૧૫. ઉક્ત મુદ્દાઓને લગતી તાજેતરની અને મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ